

Beste leden,

Kom in april luisteren naar een dubbellezing over één van Neêrlands Werelderfgoederen. We doen voor het eerst in onze HG VU-geschiedenis Flevoland aan! Een bijzonder moment.

Schokland

In 1995 is het voormalig eiland Schokland en de directe omgeving door het Unesco-comité aangewezen als Werelderfgoedgebied. Schokland wordt als symbool beschouwd van de eeuwenoude strijd van de Nederlanders tegen het wassende water. De historische bewoning inclusief de ontruiming van het eiland en de droogmakerij met een kenmerkende verkaveling worden als een onderdeel van deze strijd gezien. De contouren van het eiland en de resten van de terpen en historische gebouwen vormen een tastbare herinnering hiervan. Het Unesco-gebied herbergt echter nog een verleden, één die minder direct zichtbaar is, maar zeker niet minder interessant. Ook dit verleden heeft eraan bijgedragen dat Schokland op de lijst van Werelderfgoederen is opgenomen.

In de bodem rondom Schokland liggen naast de resten van vele scheepswrakken ook de bewoningsresten van voor de vorming van de Zuiderzee en ver voor de jaartelling. Deze resten ontsluiten een verleden waarin mensen in een dynamisch landschap met en mede dankzij het water hier konden leven. Gedurende een lange tijdspanne hebben zich op verschillende momenten en op diverse plaatsen uiteenlopende menselijke activiteiten afgespeeld. De instandhouding van dit verleden staat soms op gespannen voet met de huidige landschappelijke waarden en vergt veelal een bijzondere inspanning.

Guido Mauro (RCE, archeoloog) neemt ons mee naar dit verre en minder bekende verleden van Schokland en laat ons zien hoe de RCE gezamenlijk met de gebiedspartners tracht deze belangrijke informatiebron voor toekomstige generaties te behouden.

Frits Niemeijer (RCE, historisch geograaf) vertelt ons over het meer recente verleden. Het voormalig eiland Schokland is bij de droogmaking van de Noordoostpolder, omstreeks 1940, als een vis op het droge achtergebleven. Schokland was op dat moment zo ongeveer het laatste restje van een groot veen- en kleigebied in het hart van ons land, dat gedurende minstens anderhalf millennium beetje bij beetje afkalfde. De aanvallen van de zee op het land werden steeds heftiger doordat het zeegat tussen Holland en Friesland breder werd en alle westenwinden het water naar de oostkust van het IJsselmeer stuwden. Het latere Schokland raakte hierdoor rond 1400 los van het vasteland om uiteindelijk bij hoge vloed voor een groot deel overspoeld te raken. Alleen enkele terpen bleven dan boven het oppervlak uitsteken, maar er moest na iedere storm meer (externe) hulp worden geboden om de bewoners weer in het zadel te helpen. Rond 1800 was er geen agrarisch bedrijf van betekenis meer mogelijk en leefden de eilanders vrijwel uitsluitend van de visserij. Dit bleef zo tot 1859, toen bij Koninklijk Besluit werd bepaald dat het eiland ontruimd moest worden. Slechts enkele personen mochten uiteindelijk achterblijven, terwijl maar één bouwwerk van vóór de ontruiming tot op de dag van vandaag is blijven staan. Toch telt het Werelderfgoedgebied een aanzienlijk aantal bijzondere gebouwen, deels óp het voormalige eiland en ten dele in de directe omgeving daarvan. Het gaat hierbij in het bijzonder om boerderijen uit de wederopbouwperiode (1940-1965). Want mede hiérom is Schokland en Omgeving – behalve Werelderfgoed - binnenkort ook een van rijkswege beschermd dorpsgezicht!

Waar: De Kargadoor, Oudegracht 36, Utrecht
Datum: **dinsdag** 12 april 2011
Tijd: 20:00 uur